

Naturverdier på Nordby, og vurdering av tiltak i hh til Naturmangfoldloven

Nordby i Vestby kommune

Siri Khalsa / Terje Blindheim

Naturverdier på Nordby, Vestby kommune, og vurdering av tiltak i hh til Naturmangfoldloven

Forfattere: Siri Khalsa / Terje Blindheim

Publisert: 31.10.2021

Antall sider: 11 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Studio Gorilla AS v/ Bibbi Irminger Thomassen

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Khalsa, S og Blindheim, T. 2021. Naturverdier på Nordby, Vestby kommune, og vurdering av tiltak i hh til Naturmangfoldloven. Biofokus-rapport 2021-001. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Naturtype/ Naturtype/ Kanadagullris. Foto:Terje Blindheim

Biofokus rapport 2021–024

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-009-0

Gaustadalléen 21

NO-0349 OSLO

Org.nr: 982 132 924

post@biofokus.no

www.biofokus.no

Forord

Stiftelsen BioFokus har på oppdrag fra Studio Gorilla AS foretatt naturfaglige registreringer på Nordby gård ved Vestby sentrum i Vestby kommune. Bibbi Irminger Thommasen har vært vår kontaktperson hos oppdragsgiver. Terje Blindheim har vært prosjektansvarlig og Siri Khalsa ansvarlig for utarbeiding av rapport. Feltarbeid ble utført i september og rapportering er foretatt i oktober 2021.

Bakgrunn

Vestby sentrum er regulert for utbygging av boliger, infrastruktur og næring m.m. og skal bygges ut i tre faser (Vestby kommune 2016). I gjeldende reguleringsplan er Nordby gård (S24 og B/T1) avsatt til boligformål. Eneste klausul for området som er nevnt i områdereguleringens planbeskrivelse fra 9. desember 2016 er hensyn til to asketrær nord på eiendommen. Følgende er hentet fra planbeskrivelsen:

*«For å ta vare på de trærne som anses som viktigst med hensyn til biologisk mangfold, og som samtidig anses som de trærne som i størst grad vil kunne fremme et godt bymiljø, er følgende trær regulert til bevaring: En hul eik ved Sentrumsveien (i felt G1), en hestekastanje like nord for rådhuset (i felt T1), en alm og en platanlønn ved Støttumveien (V5), en kjempepoppe ved V27 og **to store asketrær ved Nordby gård (i felt B/T1)**. Trærne er markert på plankartet og skrevet inn i bestemmelsene.»*

Planområdet som er undersøkt er avgrenset i Figur 1 og består av en gårds plass med tilhørende areal samt en hage med fem epletrær, og noen enkeltstående trær av eik og spisslønn. I utkanten av gårds plassen er det plantet skog og ruderatmark på sannsynligvis tidligere fyllmasser. Det er ingen tidligere registreringer av naturtyper eller sårbare arter på eiendommen, bortsett fra ask (VU). I forbindelse med oppdraget ble naturtyper etter Miljødirektoratets håndbok 13, fremmede arter med stort spredningspotensiale og rødlistearter vurdert. Biofokus har ikke fått noen detaljert informasjon om hvordan de 21 målene som er avgrenset i Figur 1 skal utnyttes. Når det gjelder ivaretagelse av de to asketrærne har det blitt sagt (mail fra oppdragsgiver) at disse ikke kan bevares da de kommer i konflikt med planlagt parkeringshus.

Figur 1. Viser det undersøkte området med hvit stiplede linje, Nordby gård, som ligger i Vestby sentrum.

Resultater

Rødlistearter

Foruten ask (VU) og noe alm (VU), ble det ikke registrert noen rødlistearter innenfor planområdet i undersøkelsen. Det er ikke registrert noen rødlistearter i Artskart. Potensialet for rødlistede arter vurderes generelt som lavt, men området utgjør en av få grønne lommer i og rundt Vestby sentrum og har sånn sett et større potensial enn øvrige arealer i nærområdet som er sterkt utnyttet. En rekke sjeldne insekter er knyttet til gamle trær så det største potensialet for slike arter er knyttet til de to avgrensede naturtypelokalitetene med gamle asker og en hul spisslønn. Åpne solrike engarealer, frukttrær m.m. har en funksjon for mange insektarter, også pollinerende insekter.

Fremmede arter

Det er registrert flere fremmede arter med svært høy økologisk risiko (Kanadagullris, fagerfredløs, rødhyll, syrin, gravbergknapp, sibirbergknapp) og én art med høy økologisk risiko (kornell sp). Kanadagullris og kornell sp. er de mest frekvente fremmede artene innenfor planområdet og forekommer i to større bestand, se Figur 3. Det er ikke gjort detaljert undersøkelse av alle hagearter i bedd og lignende. Syrin finnes bl.a. som hagebusk og er ikke forvillet inn i området. De avgrensede områdene med fremmedarter utgjør de største bestandene.

Figur 2. Kanadagullris (*Solidago canadensis*). Fremmed art med svært høy økologisk risiko (SE).

Generell risiko og hensyn

For å hindre spredning av fremmede arter så må det utvises forsiktighet ved graving og flytting av løsmasser i nærheten av forekomstene, da arter med høy økologisk risiko ofte kan spre seg ved hjelp av røtter og frø i bakken og har generelt stort spredningspotensial og fortrenger lett stedegen vegetasjon. Det anbefales at masser i så stor grad som mulig gjenbrukes på stedet under bygg og infrastruktur, evt. på arealer som skal skjøttes jevnlig som plener og lignende.

Naturtypelokaliteter

Det er ingen tidligere registrerte naturtyper på eiendommen. På undersøkelsen ble det registrert to naturtyper av typen store gamle trær. Frittstående store løvtrær er et kulturlandskapselement som kan ha stor betydning for ulike organismegrupper og blir dermed registrert som en naturtype. De to store asketrærne er gitt et vern i reguleringsbestemmelsene (Vestby kommune 2016). Treets krone og rotsone er avgrenset, ikke bare stammen. Graving som skader og kutter trærnes røtter vil som regel føre til at trærnes liv forkortes.

Figur 3. Avgrensede naturtyper (grønn linje) hvor nr. 1 er de to asketrærne og nr. 2 er det hule lønnetreet. Fremmedarter (rød linje) hvor nr. 3 er et stort område med kornell og de øvrige er større og mindre bestander med kanadagullris. Planområde med hvit stiplet linje.

Store gamle trær: Frittstående Asketrær

Det står to store frittstående asketrær (Nr. 1 i Figur 3 og Figur 5). Det er noe oppslag av lønn og rogn rundt nedre del av trærnes stamme. Asketrærne er livskraftige og vidkronete, 90 cm og 75 cm i diameter. Det er noe dødt greinverk i kronen, elementer som er viktige for mange av insektartene som er knyttet til gamle trær. Trærne har ikke veldig godt utviklet barkstruktur med sprekker opp til 15 mm. Ingen av trærne hadde hulheter. I henhold til verdivurdering for store gamle trær i DN håndbok 13 vurderes trærne å ha lokal verdi (C verdi). Det bør ryddes kratt rundt stammene på trærne og huset som står helt inntil trærne kan med fordel flyttes.

Hul spisslønn

Det står en hul spisslønn i alléen som går inn til gården fra vest (Nr. 2 i Figur 3 og Figur 4). Treet er vitalt med noe døde smågreiner i kronen. Største barkdybde er på 30 mm. Hulrommet er tydelig åpent og langsmalt og det er tørr vedmuld inne i hulrommet. Hule trær, uansett art, er viktige elementer for en rekke sjeldne og truede arter av insekter. Treet vurderes derfor å ha naturtypeverdi i henhold til DN håndbok 13. Treet vurderes å ha lokal verdi (C verdi) ut fra størrelse, forekomst av hulhet og alder.

Figur 4: Naturtype:store gamle trær. Hul spisslønn.

Figur 4: Naturtypeutforming: store gamle trær: To frittstående asketrær.

Vurdering etter Naturmangfoldloven

I alle saker som berører naturmangfoldet, krever Naturmangfoldloven (nml) § 7 at det gjøres vurderinger om hvordan tiltaket vil berøre naturmangfoldet etter paragraf (§§ 8-12). Nedenfor vurderes § 8-10, mens § 11 og 12 må dokumenteres av forvaltningen.

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

I Naturmangfoldlovens paragraf 8 om kunnskapsgrunnlaget heter det: «*Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.*».

Kunnskapsgrunnlaget bygger i dette tilfellet på en befaring i området og eksisterende registreringer. Miljødatabasene Artskart og Naturbase er benyttet. Undersøkelser i 2021 har dokumentert planområdet på en tilfredsstillende måte ved at alle arealtyper og spesielle elementer er nærmere studert.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Ved føre-var-prinsippet skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet der det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger tiltaket kan ha for naturmiljøet. Kartleggingen vurderes som god, men en viktig artsgruppe som insekter er ikke vurdert spesifikt og området kan ha en viktigere funksjon for insekter enn det denne undersøkelsen har avdekket. Ut fra den generelle naturtilstanden til området forventet vi imidlertid ikke at området utenfor kartlagte naturtyper har en spesielt viktig funksjon heller for denne artsgruppen. Vi mener derfor at det ikke er nødvendig å legge paragraf 9 (føre-var-prinsippet) til grunn for videre arbeid innenfor planområdet.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Områdets viktigste økosystemfunksjon er i hovedsak knyttet til de to kartlagte naturtypene og øvrige grønne arealer som i en by-sammenheng har en viktig grønnstruktur-funksjon. Denne funksjonen er i liten grad knyttet til økosystemer med lang kontinuitet og mange av de grønne elementene som plener, frukttrær, diverse løvtrær og yngre skog kan forholdsvis raskt erstattes med lignende miljøer innenfor planområdet og i omgivelsene. Artene som er knyttet til store gamle trær er avhengig av et nettverk av slike for å kunne opprettholde sine bestander over tid. Som påpekt i reguleringsplanen, hvor de to asketrærne er tegnet inn til bevaring, har disse og lignende trær en viktig funksjon for biologisk mangfold og som viktige grøntstrukturelementer i urbane områder. Generelt øker overlevelsen til sjeldne og rødlistede arter med større tetthet av tilgjengelige leveområder. Når gamle trær fjernes blir tettheten av leveområder lavere og den langsiktige sannsynligheten for at artene kan overleve i landskapet går ned. I områdene rundt Indre Oslofjord er presset på arealer svært stort og det skjer en omfattende bit for bit nedbygging hvor store gamle trær er den naturtypen som oftest berøres. Selv om trærne er vurdert å ha lokal verdi vil det være negativt for nettverket av gamle trær, som også disse trærne er en del av, om de ikke ivaretas.

Konsekvensen av å bygge ned de gamle trærne vil isolert sett være middels til høy og negativ for disse trærne. De kan ikke erstattes innen rimelig tid. Påvirkningen er naturlig nok stor da hele treet vil forsvinne, mens verdien er lav til middels.

Referanser

Artsdatabanken. 2018. Fremmedartslista 2018. <https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>

Artsdatabanken og GBIF Norge. 2020. Artskart, internettportal for artssøk.

<http://artskart.artsdatabanken.no/>

Direktoratet for naturforvaltning. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. Håndbok 13 - 2. utgave 2006, Oppdatert 2007.

Henriksen, S. og Hilmo, O., editors. 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge.

Naturmangfoldloven: lovdata.no

Vestby kommune. 2016. Vestby sentrum – Områderegulering – Planbeskrivelse. Egengodkjent av kommunestyret 9.12.2016.

Biofokus

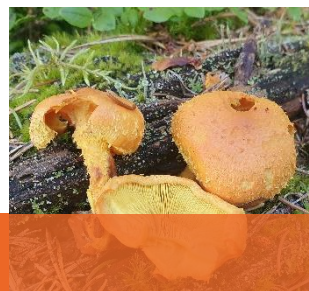
– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2021–024
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-009-0

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no